

ZÁKONNÉ PROTIEPIDEMICKÉ NÁSTROJE MIMO REŽIM KRIZOVÉHO ZÁKONA

Ministerstvo zdravotnictví může pro celé území republiky nařídit v nezbytně nutném rozsahu většinu mimořádných opatření¹, která byla dosud předmětem nařízení vlády dle krizového zákona, například:

1. Zákaz nebo omezení prodeje a služeb
2. Zákaz nebo omezení hromadných akcí, včetně kulturních a sportovních, shromáždění a trhů
3. Uzavření škol a školských zařízení
4. Uzavření ubytovacích zařízení a provozoven stravovacích služeb
5. Zákaz nebo omezení cestování a dopravy
6. Příkaz k vyčlenění lůžek ve zdravotnických zařízeních
7. Omezení návštěv ve zdravotnických a sociálních zařízeních
8. Nařízení mimořádného očkování
9. Zákaz nebo nařízení dalších činností nezbytných k likvidaci epidemie – tj. **velmi široké zmocnění** – zahrnuje i možnost nařízení ochrany dýchacích cest nebo omezení setkávání větších skupin osob.

Na rozdíl od krizového zákona, ve kterém je nezamýšlená mezera, **lze podle zákona o ochraně veřejného zdraví ukládat pokuty** za porušení opatření i podnikajícím fyzickým osobám a právníckým osobám, a to až ve výši 3 mil. Kč.

Aby obstála při soudním přezkumu, **musí být mimořádná nařízení opravdu nezbytná a přiměřená** a tato nezbytnost a přiměřenost musí být řádně odůvodněná. Neobstojí opatření nezacílená, pokud existuje rovnocenná zacílená alternativa (např. plošný zákaz vycházení vs. zákaz setkávání 6 a více osob). Neobstojí plošná opatření tam, kde postačí opatření lokální. **Ty mají pravomoc pro své území vydávat ve stejném rozsahu krajské hygienické stanice.**

Ministerstvo zdravotnictví je také oprávněno **koordinovat činnost krajských hygienických stanic** a zpracování pandemických plánů. **Izolace a karantény** lze nařizovat bez ohledu na krizový stav.² Také opatření na hranicích (např. omezení vstupu) jsou již dnes činěna mimo režim krizového zákona.³

Pomoc **Armády ČR** lze nadále využít – podle zákona⁴ je to možné i mimo krizový stav při jiných závažných situacích ohrožujících životy a zdraví. Použití armády k záchranným pracím mohou vyžadovat hejtmani krajů a starostové obcí, v jejichž obvodu došlo k pohromě, u náčelníka Generálního štábu, který rozhoduje o jejím nasazení. Je-li ohrožena podstatná část území České republiky, rozhoduje o použití armády k záchranným pracím při pohromě vláda na návrh ministra vnitra. Lze využít i pomoci **Hasičských záchranných sborů** – podle zákona HZS plní mimořádně i úkoly, jejichž splnění je nezbytné v zájmu ochrany života nebo zdraví obyvatel⁵. Žádat o pomoc může kterýkoli dotčený orgán veřejné správy. **Pracovní povinnost studentů by naopak nebylo možné nařídit**, ale byla by možná prostřednictvím pracovních nebo dobrovolnických dohod.

¹ § 69 zákona č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví

² § 62 a násl. zákona č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví

³ § 68 zákona č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví

⁴ § 14 a násl. zákona 219/1999 Sb. o ozbrojených silách České republiky

⁵ § 3 odst. 1 zákona č. 320/2015 Sb. o hasičském záchranném sboru